FINANCIERINGSMOGELIJKHEDEN VIA HET MEERJARENPROGRAMMA KLIMAATFONDS 2024

Met de Tijdelijke Wet Klimaatfonds komt bijna € 35 miljard beschikbaar voor burgers, bedrijven en maatschappelijke organisaties die willen bijdragen aan de broeikasgasreductie. De gemeente Meierijstad wil hierop inspelen door de lokale kansen van het landelijke klimaatfonds in kaart te brengen. Hierna zijn de voor de gemeente Meierijstad meest relevante maatregelen opgenomen.

Het kabinet streeft naar ten minste 55 % reductie van broeikasgassen in 2030 en klimaatneutraliteit in 2050. Om dat doel met zekerheid te halen wordt gestuurd op circa 60 % reductie in 2030. Hier zijn komende jaren forse publieke en private investeringen voor nodig. Het Meerjarenprogramma Klimaatfonds is daarin een belangrijke schakel.
De investeringen vanuit het Klimaatfonds worden gedaan vanuit zes zogenoemde 'percelen':

1. **Kernenergie**
   Indicatief budget: € 5 miljard
2. **CO2-vrije gascentrales**
   Indicatief budget: € 1 miljard
3. **Energie Infrastructuur**
   Indicatief budget: € 4 miljard
4. **Vroege fase opschaling**
   Indicatief budget: € 15 miljard
5. **Verduurzaming industrie en innovatie mkb**
   Indicatief budget: € 3 miljard
6. **Verduurzaming gebouwde omgeving**
   Indicatief budget: € 7 miljard

Het indicatieve karakter van deze budgetten is weergegeven in onderstaande tabel. Deels bestaan de 'percelen' uit al lopende regelingen. Daarom wordt onderscheid gemaakt tussen 'al toegekend' (blauw), een al voor 2025 gereserveerd budget dat nog moet worden toegekend (roze) en een nog beschikbaar gedeelte (paars).

Bron: Meerjarenprogramma Klimaatfonds 2024

Voor de gemeente Meierijstad zijn de eerste twee percelen (kernenergie en CO2-vrije gascentrales) naar verwachting niet relevant. De overige percelen bieden wellicht wel aanknopingspunten voor de gemeente Meierijstad en het binnen de gemeente actief zijnde bedrijfsleven.

Ad 3: Energie Infrastructuur

Operationele doelstelling

- Uitrol van infrastructuur die noodzakelijk is voor de energietransitie, zoals infrastructuur voor waterstof en warmte en laadinfrastructuur.
- Ondersteuning vanuit het fonds voor het oplossen van knelpunten in de niet-gereguleerde infrastructuur, en de gereguleerde infrastructuur op het gebied van netcongestie, die geen onderdeel zijn van de reguliere financiering van netbeheerders (waarmee investeringen in de fysieke infrastructuur zelf zijn uitgesloten).

Om deze doelstellingen te bereiken zijn een aantal maatregelen gepland voor 2024 en voorgesteld/ gereserveerd voor 2025 (waarover dus nog besloten moet worden door het nieuwe kabinet). Voor de gemeente en/of het bedrijfsleven kunnen de volgende maatregelen relevant zijn:

a. *Nationale subsidieregeling warmtenetten* (Budget € 400 miljoen + reservering € 1 miljard)

Nationale subsidieregeling voor warmtenetten om de onrendabele top te beperken. Deze regeling maakt de uitrol van warmtenetten in de gebouwde omgeving mogelijk, gekoppeld aan de doelen voor 2030, en met oog op opschaling voor de periode na 2030. **De subsidies gaan naar het aangewezen warmtebedrijf** op de betreffende kavel in de gebouwde omgeving, zodat de kosten voor afnemers om aan te sluiten omlaag kunnen.

b. *Laadinfrastructuur voor wegvervoer* (Budget € 403,8 miljoen)

De Subsidieregeling Schoon en Emissieloos Bouwmaterieel (SSEB) wordt uitgebreid met subsidie voor laadinfrastructuur (laadpalen, aansluitingen en batterijoplossingen). De uitrol van laadinfrastructuur voor mobiele werktuigen in de bouw faciliteert CO2-reductie op de bouwlocatie. Elektrisch materieel stoot geen emissies uit maar kan enkel ingezet worden als aan randvoorwaarden, zoals laadinfrastructuur, is voldaan.

c. *Toekomstbestendigheid energienetwerken (netcapaciteit): Vergunningenprocedures, fixers en transport* (Budget € 84 miljoen)

Versterking van capaciteit bij provincies en mogelijk regiogemeenten om het voorbereidingstraject van netverzwaringen en uitbreidingen te versnellen.

d. *Randvoorwaarden technische arbeidsmarkt* (Budget € 30 miljoen)

Middelen worden beschikbaar gesteld voor het opschalen van bestaande statushoudersklasjes waarin statushouders worden opgeleid tot elektromonteur. Het tekort aan technici is een obstakel voor uitvoering van de energietransitie. Hiervoor is van belang om naast reguliere instroom, nieuwe doelgroepen aan te boren via additionele instroom- en opleidingstrajecten.

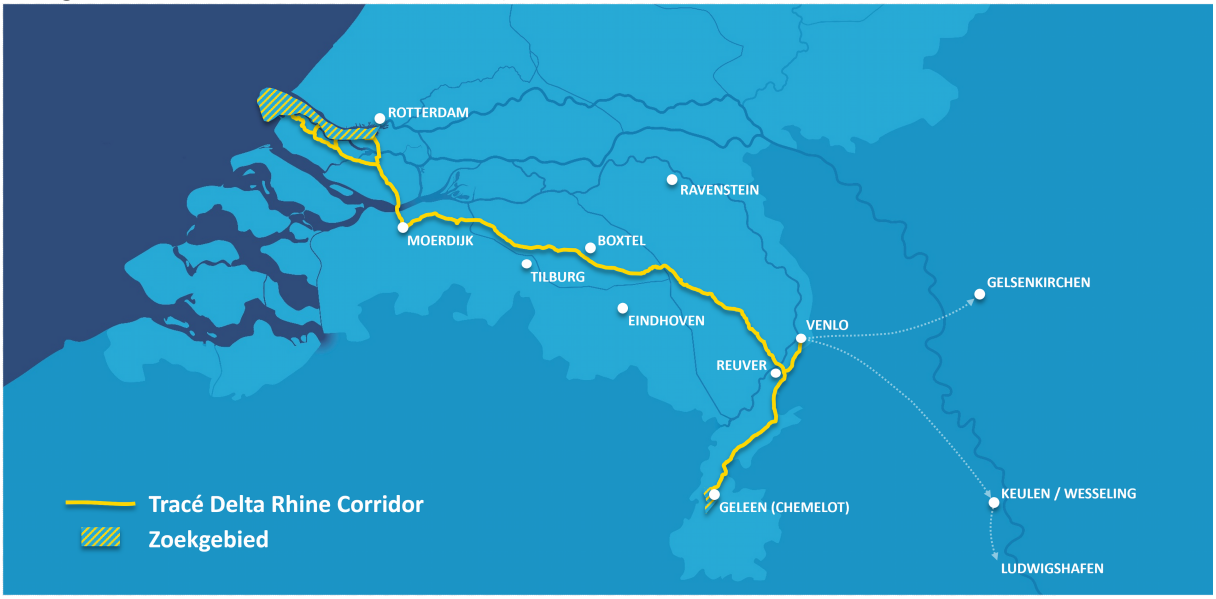
e. *Coördinatie MIEK-projecten* (Budget € 7 miljoen)

Via het MIEK (Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie & Klimaat) werken Rijk, medeoverheden, netwerkbedrijven, industrie en energieproducenten samen aan de tijdige realisatie van de benodigde infrastructuur voor de verschillende sectoren om te kunnen verduurzamen. In dit geval gaat het om middelen voor de verkenning van de Delta Rhine Corridor[1]. Middelen worden toegekend voor het eerste jaar zodat de organisatie in gang kan worden gezet. Besluitvorming over de Delta Rhine

[1] Delta Rhine Corridor Partners bestaan uit Gasunie (Hynetwork Services en Gasunie Transport Services), OGE, Shell en BASF. Mogelijk sluit TenneT hier nog bij aan.

Corridor heeft nog niet plaatsgevonden. Het heeft de voorkeur om voor het vervolg een integraal voorstel uit werken voor coördinatie van projecten onder het MIEK.

Beoogd tracé van de Delta Rhine Corridor (bron: RVO)

f. Distributienetten glastuinbouw (Budget: € 300 miljoen)
Nieuw instrument dat de warmte-infrastructuur voor de glastuinbouw zal faciliteren en stimuleren, die nodig is om de warmtebronnen te kunnen benutten. Het betreft een éénmalige investerings-subsidie voor onderdelen van de warmte-infrastructuur waarvoor nog geen andere subsidie-instrumenten bestaan. Deze subsidie dekt de onrendabele top voor het warmtebedrijf dat de investering doet.

g. Demand Side Response (DSR) in eindgebruikerssectoren (Reservering van € 9,3 miljoen)
Deze maatregel betreft het programma "verlaging piekvraag naar elektriciteit van consumenten in de gebouwde omgeving" dat als doel heeft om consumenten inzicht te geven in hun elektriciteits-verbruik en ze te helpen deze te verlagen op piekmomenten. Dit is goedkoper voor de consument, verlicht de (piek)druk op het net en geeft een impuls aan duurzame elektriciteitsproductie. Een verdere uitwerking van de maatregel en de voorwaarde volgt bij het MJP 2025.

h. Aanvullende inzet voor zonne-energie op gebouwen (Reservering van € 222,5 miljoen)
Dit voorstel betreft aanvullende normering van zonnepanelen op daken, gecombineerd met subsidie via bestaande regelingen

i. Invoering batterijverplichting voor zonneparken (Reservering van € 416,6 miljoen)
Het voortzetten van bestaande subsidieregelingen waarbij de verplichting wordt ingevoerd om batterijen te plaatsen bij zonneparken. Hierdoor kan meer hernieuwbare energie worden ingevoerd in het net.

j. Efficiëntere benutting elektriciteitsnetten (Budget € 166,4 miljoen)
Deze maatregel is gericht op de verbetering van de netcapaciteit. Ook biedt deze maatregel financiering voor de opstartfase van energyhubs, kennisontwikkeling, trainingsfaciliteiten en uitrol innovatie. Daarmee kan dit goed passen voor de ontwikkelingen die met POM in gang zijn gezet.

Ad 4: Vroege fase opschaling

Operationele doelstelling

- Het vergroten van de beschikbaarheid van innovatieve technologie met een schaalbare functie en belangrijke rol voor de Nederlandse klimaatneutrale samenleving, zodat het daardoor mogelijk wordt om verdere uitrol te bewerkstelligen door generiek beleidsinstrumentarium.
- Dit gaat in eerste instantie om technieken voor hoogwaardige hernieuwbare energiedragers die pas kosteneffectieve CO2-reductie kunnen faciliteren bij substantiële opschaling. Gestart wordt daarbij met innovatieve en kansrijke technieken op de terreinen elektrolyse, vergassing en pyrolyse wat bijdraagt aan de beschikbaarheid van 3 tot 4 GW waterstof in 2030 en de opschaling van groen gas.
- Binnen het perceel zal – uitgaande van realisatie van de doelstellingen voor hoogwaardige energiedragers – daarnaast ook ruimte zijn voor andere toekomstige technologieën, mits deze voldoen aan de voorwaarden dat deze opschaalbaar zijn en bijdragen aan de klimaatneutrale samenleving. Welke technieken hiervoor in aanmerking komen wordt de komende tijd nader uitgewerkt.

Om deze doelstellingen te bereiken zijn een aantal maatregelen gepland voor 2024 en voorgesteld/gereserveerd voor 2025. De middelen voor dit perceel zijn specifiek bedoeld voor innovatieve bedrijven, zoals producenten van elektrolysers. Voor de gemeente Meierijstad en/of het bedrijfsleven kunnen de volgende maatregelen relevant zijn:

a. *Vergassing: stimulering projecten vergassing eerste en tweede fase*
(Budget € 100 miljoen en een reservering van € 500 miljoen)
Dit betreft een investeringssubsidie voor het demonstreren van vergassingsprojecten op schaal voor de productie van groen gas, biobrandstoffen en biogrondstoffen. De maatregel wordt via een uitbreiding van de DEI+-regeling (DEI-XL) uitgevoerd.

b. *Geothermie, lage temperatuur* (Budget € 100 miljoen)
Middelen zijn bedoeld voor het opschalen van lage temperatuur geothermie t.b.v. het gebruik van warmte in gebouwde omgeving. Dit boort nieuw potentieel van warmte-aanbod aan in Nederland, waardoor de druk op het elektriciteitssysteem wordt verminderd.

c. *Continuering DEI+CE* (Budget € 55,2 mln.)
Voortzetting van de subsidieregeling DEI+CE[2]. Dit is een sub-regeling van de reguliere DEI+, specifiek voor circulaire maatregelen met emissiereductie, met een andere grootte. Het is bedoeld voor projecten met kosten vanaf € 50.000 tot € 3 miljoen.

d. *Ondersteuning van o.a. ketenvorming en recyclingtechnieken voor circulaire plastics*
(Budget € 69,1 miljoen en een reservering van € 197,9 miljoen)
Investeringssubsidie voor de productie van recyclaat en biobased materialen met innovatieve technieken. Het budget is bedoeld voor ketenvorming en innovatieve recyclingtechnieken.

e. *Uitbreiden zero-emissiezones voor gemeenten* (Budget € 6,7 miljoen)
Er wordt een wettelijke mogelijkheid gecreëerd voor gemeenten, waardoor zij uiterlijk in 2030 een zero-emissiezone kunnen instellen voor taxi's, touringcarbussen en brom- en snorfietsen.

[2] Zie DEI+: Circulaire economie (rvo.nl)

Ad 5: Verduurzaming industrie en innovatie mkb

Operationele doelstelling

- Ondersteuning vanuit het fonds voor het verwezenlijken van groene industriepolitiek, in het bijzonder via het maken van bindende maatwerkafspraken met de 10-20 grootste uitstoters, waarbij wederkerigheid het uitgangspunt is.
- Ondersteuning bij implementatie van innovatieve broeikasgasemissie reducerende technieken bij het mkb.
- Er is samenloop met de percelen energie-infrastructuur en vroege fase opschaling.
- De maatwerkaanpak is, in samenhang met de andere instrumenten voor verduurzaming van de industrie, van belang om de reductieopgave voor de industrie in 2030 te realiseren.
    - In het Coalitieakkoord was de opgave voor de industrie vastgesteld op 5,9 Mton per jaar additionele reductie in 2030. Daarvan wordt 4 Mton per jaar via de CO2-heffing geborgd en 1,9 Mton via de maatwerkafspraken met de 10-20 grootste uitstoters.
    - In het voorjaar heeft het kabinet de opgave voor de maatwerkafspraken met de grootste industriële uitstoters verhoogd van 1,9 Mton tot 3,5 Mton in 2030 ten opzichte van de CO2-heffing.
    - Aanvullend hierop is in augustus besloten om de opgave van de industrie met 0,5 Mton verder te verhogen. De aanvullende reductie zal gerealiseerd worden door verbreding van de maatwerkaanpak naar cluster 6 bedrijven (0,3 Mton) en reductie van emissies bij afvalwater- en rioolzuiveringsinstallaties.
    - Hiermee komt de opgave voor de maatwerkaanpak uit op 3,8 Mton in 2030 ten opzichte van de CO2-heffing.
    - Naast bindende afspraken over de realisatie van extra CO2-reductie, wil het kabinet afspraken maken over de lange termijn verduurzamingsplannen voor voor klimaatneutrale en circulaire productie en grootschalige technologische doorbraakprojecten.

Om deze doelstellingen te bereiken zijn een aantal maatregelen gepland voor 2024 en voorgesteld/ gereserveerd voor 2025. Dit perceel is primair gericht op **het verduurzamen van de grote industriële uitstoters en het industriële mkb.** Voor het bedrijfsleven van de gemeente Meierijstad kunnen de volgende maatregelen relevant zijn:

a. *Nationale Investeringsregeling Klimaatprojecten Industrie (NIKI)* (reservering van € 1 miljard)

De NIKI is een subsidieregeling gericht op de opschaling van innovatieve klimaattechnologieën in de industrie die niet onder de SDE++ vallen. Hierbij kan worden gedacht aan elektrificatie, duurzame grondstoffenproductie en circulaire projecten. Het moet gaan om grootschalige projecten met een minimale steunbehoefte van € 50 miljoen.

b. *Versnelde klimaatinvesteringen industrie (VEKI)* (Budget € 525 mln.)

De VEKI is gericht op CO2-reductie door ondersteuning van bestaande technologieën voor procesefficiëntie en energiebesparing. De regeling is **uitsluitend bedoeld voor de uitrol van bewezen technieken zoals industriële warmtepompen voor het mkb met een terugverdientijd van meer dan 5 jaar. H**et betreft een bestaande regeling die budget krijgt vanuit het Klimaatfonds om meerjarig gecontinueerd te worden. Deze middelen zijn extra t.o.v. de al toegekende middelen in 2023.

c. *Eventuele maatwerksubsidies* (reservering van € 750 mln.)

Voor het MJP 2025 wordt € 750 miljoen gereserveerd voor mogelijke maatwerksubsidies met de grootste industriële uitstoters.

d. *Energie-efficiëntie Glastuinbouw (EG-regeling)* (€ 199,9 miljoen)

Dit betreft middelen voor het intensiveren van de bestaande subsidieregeling voor het stimuleren van energiebesparende maatregelen in de glastuinbouw.

e. *Topsector Energie Haalbaarheidsstudies* (Budget € 25 miljoen)

Deze maatregel betreft het intensiveren van de al bestaande TSE industrie studies regeling. Dit is een regeling voor onderzoek naar de haalbaarheid van pilots, demonstratie of implementatie van innovatieve CO2-reducerende technologie in de industrie.

f. Ondersteuning mkb bij aangescherpte Energiebesparingsplicht (reservering van € 150 miljoen)

Het kabinet is van plan om de Energiebesparingsplicht aan te scherpen door de terugverdientijd te verlengen naar 7 jaar. Hierdoor zal het mkb naar verwachting meer energiebesparende maatregelen moeten nemen. Om het mkb te ondersteunen wordt een instrument ontwikkeld. Hiermee wordt de drempel van het mkb om energiebesparende maatregelen uit te voeren verlaagd. Deze maatregel moet in 2025 operationeel zijn.

Ad 6: Verduurzaming gebouwde omgeving

<u>Operationele doelstelling</u>

Het terugdringen van de energiebehoefte en uitstoot van broeikasgassen door isolatie en de toename van duurzame installaties zoals warmtepompen in de gebouwde omgeving. Dit betekent in ieder geval:

1. Overstappen op duurzamere installaties of een warmtenet, waaronder 1 miljoen geïnstalleerde hybride warmtepompen en 500.000 nieuwe aansluitingen op een warmtenet in de bestaande bouw in uiterlijk 2030.
2. Het isoleren van 2,5 miljoen woningen in uiterlijk 2030.
3. De uitfasering van gebouwen met de slechtste energieprestaties in de utiliteitsbouw, waaronder maatschappelijk vastgoed.
4. Binnen het perceel zal – uitgaande van realisatie van bovengenoemde doelstellingen voor verduurzaming gebouwde omgeving - daarnaast ook ruimte zijn voor andere doelen die bijdragen aan het realiseren van de benodigde broeikasgasreductiereductie.

Om deze doelstellingen te bereiken zijn een aantal maatregelen gepland voor 2024 en voorgesteld/ gereserveerd voor 2025. De middelen komen voor een groot deel direct terecht bij huishoudens en het mkb. Via de lokale aanpak, de subsidies binnen de ISDE en de uitbreiding van het Warmtefonds worden burgers en mkb-bedrijven ondersteund om hun woningen te verduurzamen en daarmee toekomstbestendig te maken. Voor de gemeente Meierijstad en het bedrijfsleven zouden de volgende maatregelen relevant kunnen zijn:

a. Nationaal Isolatieprogramma

(Budget € 1.694,4 miljoen en een reservering van € 1.282,4 miljoen)

Het doel van het NIP is het isoleren van 2,5 miljoen woningen in 2030 met de nadruk op de 1,5 miljoen slechtgeïsoleerde woningen (label E, F en G). Het programma bestaat uit 4 actielijnen:

- Actielijn 1, de lokale aanpak, wordt ingericht als specifieke uitkering voor gemeenten.
- Actielijn 2, die ziet op huur, is gericht op onder meer prestatieafspraken met corporaties en normering van slecht geïsoleerde woningen.
- Actielijn 3 richt zich op de nationale aanpak koopwoningen en vve's, middels de ISDE en SEEH. Dit zijn bestaande regelingen die worden geïntensiveerd met klimaatfondsmiddelen.

- Actielijn 4 betreft een brede inzet op energie besparen met laagdrempelige maatregelen, met een verduurzamingscoalitie van maatschappelijke partijen.

Daarnaast worden middelen uitgetrokken voor communicatie, contingenten aanpak en natuur inclusief, duurzaam en circulair isoleren.

b. Maatschappelijk Vastgoed: Subsidie DUMAVA (Budget € 1.916 miljoen)

Met deze middelen wordt een deel van de financiële opgave voor de verduurzaming van maatschappelijk vastgoed ingevuld. De maatregel betreft de volgende subsidies:

1) DUMAVA Gebouwensubsidie: een subsidie die een tegemoetkoming in de kosten geeft aan gebouweigenaren die hun gebouw gaan verduurzamen (bestaand instrument)
2) DUMAVA Portefeuillesubsidie, die subsidie verleent op portefeuilleniveau (nieuw instrument)

Daar waar passend, komen ook scholen in aanmerking voor deze subsidies.

c. *Maatschappelijk vastgoed: Revolverend fonds* (reservering van € 299,8 miljoen)

Het doel van dit voorstel is om een financiering te bieden aan maatschappelijke organisaties die op een andere manier niet aan financiering kunnen komen voor het verduurzamen van hun vastgoed

d. *Stimulering van hybride warmtepompen in bestaande bouw*

(Budget € 485 miljoen met een reservering van € 401 miljoen)

Deze middelen zijn bedoeld voor het intensiveren van de ISDE-regeling en middelen voor flankerend beleid (gericht op het ondersteunen van aanpalende thema's die indirect bijdragen aan het stimuleren van hybride warmtepompen, bijv. communicatie, ondersteuning sector, monitoring en innovatie) om de doelstelling van 1 mln. hybride warmtepompen in de bestaande bouw in 2030 te behalen.

e. Ontzorging en ondersteuning verenigingen van eigenaren (VvE's) (Budget € 25 mln.)

Deze middelen zijn bedoeld voor een nationaal plan van aanpak om de 1,2 miljoen woningen in Verenigingen van Eigenaren (VvE's) in Nederland te verduurzamen.

f. Aanvulling ISDE (Budget € 100 miljoen met een reservering van € 190 miljoen)

Deze middelen zijn bedoeld voor het intensiveren van de ISDE-regeling zodat voldoende all electric warmtepompen geïnstalleerd zullen worden.

g. Warmtefonds ophogen (Budget € 88 miljoen en een reservering van € 212 miljoen)

Deze middelen worden aangewend om de inkomensgrens van het warmtefonds op te hogen en om VvE's in staat te stellen goedkoper te lenen. Het betreft concreet het verlagen van de rente die het Warmtefonds rekent voor haar leningen naar 0% voor burgers met een inkomen tot € 60.000 (indicatief), om daarmee de remmende werking van de gestegen marktrente weg te nemen en een prikkel te geven aan woningeigenaren om te verduurzamen. Voor VvE's wordt de rente verlaagd met circa 1,5% (waarmee de rente nu zou uitkomen op 2,5-3%).

h. Aanpak kwetsbare wijken en dorpen versterken (Budget € 425 miljoen)

Deze middelen worden beschikbaar gesteld aan gemeenten specifiek voor kwetsbare huishoudens, zodat zij per woning een hogere mate van verduurzaming kunnen doorvoeren. De gemeenten kunnen ervoor kiezen om een deel van deze woningen vergaand te verduurzamen of om het bedrag uit te smeren over meer woningen. De middelen zijn bedoeld voor isolatie en eventueel interne voorzieningen ten behoeve van aansluiting op warmtenetten indien aan de orde in het kader van de wijkaanpak.

i. Zon PV in huursector (reservering van € 100 mln.)
Er wordt € 100 miljoen ingezet voor een tijdelijke subsidie voor corporaties en particuliere verhuurders in het gereguleerde segment indien de salderingsregeling wordt afgebouwd. Met deze subsidie worden de netto investeringskosten voor zonnepanelen lager en kunnen verhuurders met een lagere vergoeding van de huurder toe. Daardoor wordt de instemming door huurders makkelijker. De opgewekte stroom moet naar de huurder gaan.

j. Doe-het-zelf-vouchers (Budget € 50 miljoen)
Dit een isolatietegoedbon voor de doe-het-zelver, zodat doe-het-zelvende burgers kosten kunnen besparen bij het isoleren van hun huis en schaarse professionals vooral kunnen worden ingezet voor complexe werkzaamheden.